P9_TA(2021)0020

Anständig och rimligt prissatt bostad för alla

Europaparlamentets resolution av den 21 januari 2021 om tillgången till anständig och rimligt prissatt bostad för alla (2019/2187(INI))

(2021/C 456/14)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 3.3, och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt artiklarna 9, 14, 148, 151, 153, 160 och 168 samt dess protokoll 26 om tjänster av allmänt intresse,

— med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt kapitel IV (Solidaritet),

— med beaktande av FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, särskilt artiklarna 8 och 25,

— med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,

— med beaktande av de avslutande iakttagelserna från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (september 2015) i samband med Europeiska unionens inledande rapport till kommittén (juni 2014),

— med beaktande av målen för hållbar utveckling som världens ledare antog i september 2015 och som rådet har ställt sig bakom, särskilt mål 11 om hållbara städer och samhällen, liksom mål 3 om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar,

— med beaktande av FN:s Genèvestadga om hållbara bostäder och dess mål om att tillförsäkra alla en anständig, lämplig, rimligt prissatt och hälsosam bostad ([1]),

— med beaktande av Världshälsoorganisationens riktlinjer från 2018 om boende och hälsa *Recommendations to promote healthy housing for a sustainable and equitable future* ([2]),

— med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europeiska rådet, parlamentet och kommissionen i november 2017, särskilt dess 19:e princip ”Boende och stöd för hemlösa” och dess 20:e princip: ”Väsentliga tjänster”,

— med beaktande av den reviderade europeiska sociala stadgan, särskilt artikel 30 (rätten till skydd mot fattigdom och social utestängning), artikel 31 (rätten till bostad) och artikel 16 (familjens rätt till socialt, rättsligt och ekonomiskt skydd),

— med beaktande av handlingsplanen från EU:s stadspartnerskap för bostäder, som antogs i november 2018 ([3]),

— med beaktande av den nya agendan för städer, som antogs i oktober 2016 vid FN-konferensen om bostäder och hållbar stadsutveckling (Habitat III) som hålls vart 20:e år,

— med beaktande av rapporten från högnivågruppen för frågor som rör investeringar i social infrastruktur i EU 2018 ([4]),

([1]) https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/ENG_Geneva_UN_Charter.pdf
([2]) https://www.who.int/publications/i/item/who-housing-and-health-guidelines.
([3]) https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/final_action_plan_euua_housing_partnership_december_2018_1.pdf
([4]) Rapporten från högnivågruppen för frågor som rör investeringar i social infrastruktur i EU: *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe*, författare Lieve Fransen, Gino del Bufalo och Edoardo Reviglio (januari 2018).

Torsdagen den 21 januari 2021

— med beaktande av Regionkommitténs yttrande *Mot en europeisk agenda för bostäder* ([5]),

— med beaktande av Eurocities uttalande från 2016 om statligt stöd och lokala offentliga tjänster ([6]),

— med beaktande av slutkommunikén från de europeiska bostadsministrarnas 19:e informella möte den 9 och den 10 december 2013 ([7]),

— med beaktande av resolutionen från 2014 från borgmästare i europeiska storstäder om rätten till bostad ([8]),

— med beaktande av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 26 april 2017 *Taking stock of the 2013 Recommendation on "Investing in children: breaking the cycle of disadvantage"* SWD(2017)0258),

— med beaktande av rapporten från FN:s särskilde rapportör om lämpligt boende som en beståndsdel i rätten till rimlig levnadsstandard, och om rätten till icke-diskriminering i detta sammanhang, av den 30 december 2015 (A/HRC/31/54) ([9]), som analyserar hemlöshet som en global människorättskris som kräver snabba åtgärder globalt,

— med beaktande av kommissionens åtgärdspaket för sociala investeringar från 2013,

— med beaktande av kommissionens rekommendation av den 20 februari 2013 *Bryta det sociala arvet – investera i barnens framtid* (2013/112/EU),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 5 april 2011 *En EU-ram för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020* (COM(2011)0173) och av de efterföljande genomförande- och utvärderingsrapporterna,

— med beaktande av kommissionens meddelande *En kvalitetsram för tjänster av allmänt intresse i Europa* (COM(2011)0900),

— med beaktande av kommissionen beslut av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse,

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 14 oktober 2020 *En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv,* (COM(2020)0662),

— med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 10 juli 2020 om förslaget till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik ([10]),

— med beaktande av sin resolution av den 15 juni 2020 om europeiskt skydd av gränsöverskridande arbetare och säsongsarbetare i samband med covid-19-krisen ([11]),

— med beaktande av sin resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given ([12]),

— med beaktande av sin resolution av den 10 oktober 2019 om sysselsättnings- och socialpolitik i euroområdet ([13]),

([5]) https://dmsearch.cor.europa.eu/search/opinion.
([6]) http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20statement%20on%20state%20aid%20and%20local%20public%20%20services_16%2001%202016%20final.pdf
([7]) http://www.iut.nu/wp-content/uploads/2017/07/Housing-Ministers%C2%B4-Communiqu%C3%A9.pdf.
([8]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/resolution-for-social-housing-in-europe.pdf.
([9]) https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/54.
([10]) Antagna texter, P9_TA(2020)0194.
([11]) Antagna texter, P9_TA(2020)0176.
([12]) Antagna texter, P9_TA(2020)0005.
([13]) Antagna texter, P9_TA(2019)0033.

— med beaktande av sin resolution av den 26 mars 2019 om ekonomisk brottslighet, skatteundandragande och skatteflykt ([14]),

— med beaktande av sin resolution av den 13 mars 2019 om den europeiska planeringsterminen för samordningen av den ekonomiska politiken: sysselsättning och sociala aspekter i den årliga tillväxtöversikten 2019 ([15]),

— med beaktande av sin resolution av den 2 mars 2020 om genomförandet av EU:s handikappstrategi efter 2020 ([16]),

— med beaktande av sin resolution av den 16 november 2017 om bekämpning av ojämlikhet som ett sätt att stimulera sysselsättning och tillväxt ([17]),

— med beaktande av sin resolution av den 24 oktober 2017 om minimiinkomstpolitik som ett sätt att bekämpa fattigdom ([18]),

— med beaktande av sin resolution av den 7 juli 2016 om genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, med särskilt beaktande av de avslutande iakttagelserna från FN:s kommitté för konventionen ([19]),

— med beaktande av sin resolution av den 5 juli 2016 om flyktingar: delaktighet i samhället och integration på arbetsmarknaden ([20]),

— med beaktande av sin resolution av den 26 maj 2016 om ett könsperspektiv på fattigdom ([21]),

— med beaktande av sin resolution av den 14 april 2016 om att uppnå målet för fattigdomsbekämpning mot bakgrund av hushållens ökande kostnader ([22]),

— med beaktande av sin resolution av den 24 november 2015 om att minska ojämlikhet, med särskilt fokus på barnfattigdom ([23]),

— med beaktande av sin resolution av den 24 november 2015 om sammanhållningspolitiken och marginaliserade befolkningsgrupper ([24]),

— med beaktande av sin resolution av den 16 januari 2014 om EU:s strategi mot hemlöshet ([25]),

— med beaktande av sin resolution av den 11 juni 2013 om subventionerat boende i Europeiska unionen ([26]),

— med beaktande av FN:s rapport av den 26 december 2019 om riktlinjer för genomförande av rätten till lämpligt boende från den särskilde rapportören om lämpligt boende som en beståndsdel i rätten till rimlig levnadsstandard, och om rätten till icke-diskriminering i detta sammanhang,

— med beaktande av rekommendation CM/Rec(2010)5 av den 31 mars 2010 från Europarådets ministerkommitté till medlemsstaterna om åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet,

---

([14]) Antagna texter, P8_TA(2019)0240.
([15]) Antagna texter, P8_TA(2019)0202.
([16]) Antagna texter, P9_TA(2020)0156.
([17]) EUT C 356, 4.10.2018, s. 89.
([18]) EUT C 346, 27.9.2018, s. 156.
([19]) EUT C 101, 16.3.2018, s. 138.
([20]) EUT C 101, 16.3.2018, s. 2.
([21]) EUT C 76, 28.2.2018, s. 93.
([22]) EUT C 58, 15.2.2018, s. 192.
([23]) EUT C 366, 21.10.2017, s. 19.
([24]) EUT C 366, 21.10.2017, s. 31.
([25]) EUT C 482, 23.12.2016, s. 141.
([26]) EUT C 65, 19.2.2016, s. 40.

— med beaktande av den hbti-undersökning II från maj 2020 som genomfördes av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter,

— med beaktande av det europeiska medborgarinitiativet *Housing for all* ([27]),

— med beaktande av kommissionens studie från juni 2020 *Legal gender recognition in the EU: the journeys of trans people towards full equality* ([28]),

— med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för sysselsättning och sociala frågor (A9-0247/2020), och av följande skäl:

A. Tillgång till lämpligt boende är en grundläggande rättighet, som måste ses som en förutsättning för utövande av och tillgång till andra grundläggande rättigheter och till ett människovärdigt liv. Medlemsstaternas nationella, regionala och lokala myndigheter är skyldiga att fastställa sin egen bostadspolitik och att vidta de åtgärder som krävs för att se till att denna grundläggande rättighet respekteras på deras bostadsmarknad.

B. I enlighet med artikel 151 i EUF-fördraget ska unionen och medlemsstaterna, under beaktande av sådana grundläggande sociala rättigheter som anges i den europeiska sociala stadgan, som undertecknades i Turin den 18 oktober 1961, och i 1989 års gemenskapsstadga om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter, ha som mål att främja sysselsättningen, att förbättra levnads- och arbetsvillkor och därigenom möjliggöra en harmonisering samtidigt som förbättringarna bibehålls, att åstadkomma ett fullgott socialt skydd, en dialog mellan arbetsmarknadens parter och en utveckling av de mänskliga resurserna för att möjliggöra en varaktigt hög sysselsättning samt att bekämpa social utestängning.

C. EU och dess medlemsstater är skyldiga att säkerställa allas tillgång till anständiga bostäder till rimliga priser i enlighet med grundläggande rättigheter såsom artiklarna 16, 30 och 31 i den europeiska sociala stadgan och den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

D. Enligt artikel 36 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna erkänner och respekterar unionen tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som föreskrivs i nationell lagstiftning och praxis i enlighet med fördragen, för att främja den sociala och territoriella sammanhållningen i unionen. Tjänster av allmänt intresse är tjänster som av medlemsstaternas offentliga myndigheter klassificeras som sådana, och som därför omfattas av särskilda skyldigheter i fråga om allmännyttiga tjänster. Dessa tjänster kan tillhandahållas antingen av staten eller av den privata sektorn. I dessa tjänster ingår också subventionerat boende såsom en social tjänst av allmänt intresse. Sociala tjänster av allmänt intresse bemöter utsatta medborgares behov, och bygger på principerna om solidaritet och lika tillträde. Kommissionens meddelande om kvalitetsramen för tjänster av allmänt intresse i Europa garanterar tillgång till väsentliga tjänster för alla medborgare, och främjar kvalitet inom området för sociala tjänster.

E. I mål 11 för hållbar utveckling efterlyses särskilda mål för 2030 för att alla ska få tillgång till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden, och att verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

F. Allt fler låg- och medelinkomsttagare i EU har det svårt att bekosta sitt boende och betungas över hövan av bostads- och underhållskostnaderna, vartill kommer att de bor i otrygga och osunda bostäder av dålig kvalitet, som varken är tillgängliga eller energieffektiva, eller också är de trångbodda, hemlösa eller riskerar avhysning.

G. Det ökade antalet fullbordade bostadsprojekt förbättrar inte på något väsentligt sätt tillgången till bostäder för de vars inkomster är för låga för att de ska ha råd med marknadshyror, och för höga för att de ska vara berättigade till subventionerat boende. Detta drabbar i synnerhet ensamföräldrar, stora familjer och unga människor som kommer ut på arbetsmarknaden.

([27]) https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000003_sv.
([28]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/legal_gender_recognition_in_the_eu_the_journeys_of_trans_people_towards_full_equality_web.pdf

H. Dåliga bostadsförhållanden kostar EU:s ekonomier 195 miljarder euro årligen, enligt uppskattningar från Eurofound ([29]). 2018 var 17,1 % av EU:s invånare trångbodda ([30]). I EU bor 28,5 % av unga människor i åldrarna mellan 25 och 34 år med sina föräldrar. Denna siffra påverkas av ett flertal merendels socioekonomiska faktorer samt av bostadsutbudet ([31]). År 2030 kommer mer än två tredjedelar av världens befolkning att bo i städer ([32]).

I. Den andel av EU:s befolkning som lägger ut mer än 40 % av sin disponibla inkomst på boende uppgick mellan 2010 och 2018 till 10,2 %, även om väsentliga skillnader konstaterades mellan EU:s medlemsstater.

J. Bostadspriserna har stigit stadigt varje år, i en snabbare takt än den disponibla inkomsten. Boendet är nu den största utgiftsposten för EU:s medborgare.

K. Bostadsmarknaden uppskattas generera omkring 25 000 miljarder euro. Den är därför avgörande för skapandet av arbetstillfällen och utgör en drivkraft för ekonomisk aktivitet, som påverkar arbetskraftsrörlighet, energieffektivitet, efterfrågan på infrastruktur, infrastrukturens motståndskraft, hållbara transporter och stadsutveckling, och många andra områden.

L. Situationen i fråga om rimligt prissatta bostäder och bostadsvillkor för bostadsägare och hyresgäster med låg inkomst har försämrats under de senaste årtiondena. Nästan 38 % av de hushåll som löper risk för fattigdom lade ut mer än 40 % av sin disponibla inkomst på boendet. Antalet människor som löper risk för fattigdom i EU ökar till 156 miljoner om boendekostnader beaktas.

M. Hyreskostnaderna i EU ökade under det senaste årtiondet, och mellan 2007 och 2019 ökade också bostadspriserna i 22 medlemsstater.

N. Av de senaste belägg som samlats in efter covid-19-pandemins utbrott framgår att den ekonomiska tillbakagången, liksom förlusten av arbetsplatser, på medellång sikt kan komma att ytterligare öka andelen personer i EU som inte har råd att bo eller är hemlösa.

O. I många medlemsstater slår bostadskrisen hårdare mot stadsområden. I sådana områden har det blivit svårare, också för medelinkomsthushåll, att hitta rimligt prissatta bostäder på den fria marknaden.

P. Bostadskrisen pågår i både rika och mindre rika länder, och underblåser social utestängning och geografisk segregering. Att få tillgång till anständigt och rimligt prissatt boende är svårare för utsatta grupper såsom arbetande fattiga, kvinnor, ungdomar, framför allt unga arbetslösa, ensamföräldrar, stora familjer, äldre, särskilt ensamboende äldre, hbtqi-personer, migranter, flyktingar, personer med funktionsnedsättning, människor med fysiska eller psykiska sjukdomar, samt människor som tillhör marginaliserade grupper, såsom romer.

Q. Covid-19-krisen har förvärrat det prekära bostadsläget, överskuldsättningen och risken för avhysning och hemlöshet och visat hur svår situationen är för många, framför allt äldre personer, men också migrerande arbetstagare och säsongsarbetare som inte kan få bostäder som uppfyller kraven i fråga om hälsa och social distansering.

R. Eurofounds undersökning om covid-19 visade att den ekonomiska situationen försämrats redan i april 2020 för 38 % av de svarande, och 47 % ([33]) angav att de hade svårt att få det att gå ihop – motsvarande siffra steg till 87 % bland arbetslösa personer. Bland dem låg nästan 30 % redan efter med sina hushållsräkningar och 22 % släpade efter med hyran eller bolånet. En femtedel var, på grund av hyresskulder, rädda för att inte kunna bo kvar. Forskning från Eurofound visar att 14 % av människorna i EU-28, år 2016, angav att de haft förfallna skulder på grund av att de inte

([29]) https://www.eurofound.europa.eu/news/news-articles/inadequate-housing-is-costing-europe-eu194-billion-per-year
([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en
([31]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190514-1
([32]) https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_ data_booklet.pdf
([33]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2020/addressing-household-over-indebtedness.

klarat av att göra betalningar på utsatt tid, i fråga om hyra eller hypoteksavbetalningar, konsumentkredit, lån från vänner eller familj, eller hushålls- eller telefonräkningar. Om man räknar in andelen människor som har svårt (eller mycket svårt) att få det att gå ihop, men som (ännu) inte har några förfallna skulder, är 21 % i riskzonen för överskuldsättning.

S. Covid-19-pandemin har fått förödande konsekvenser för den europeiska arbetsmarknaden, som Internationella arbetsorganisationen uppskattar till förlorade arbetstimmar som motsvarar 44 miljoner heltidsjobb under andra kvartalet 2020. Covid-19-krisen har förvärrat situationen för icke-statliga organisationer och välgörenhetsorganisationer som traditionellt hjälper människor som befinner sig i en svår bostads- eller livssituation, och medfört ovisshet beträffande deras fortsatta verksamhet.

T. Tvångsavhysningar definieras som permanent eller tillfälligt avlägsnande av enskilda personer, familjer och/eller grupper, mot deras vilja, från de bostäder och/eller den mark som de utnyttjar, utan tillhandahållande av, och tillgång till, lämpliga former av rättsligt skydd eller annat skydd som är förenligt med internationell människorättslagstiftning. Tvångsavhysningar erkänns sedan länge som en grov överträdelse av de mänskliga rättigheterna.

U. Brist på ordentliga bostäder är en svår utmaning för många unionsmedborgare. Det finns för närvarande inga exakta siffror om antalet hemlösa i EU, och rigoröst insamlade uppgifter utgör grunden till all ändamålsenlig offentlig politik.

V. Hemlöshetssiffrorna har stigit under det senaste årtiondet i ett antal medlemsstater på grund av ökande boendekostnader, den ekonomiska krisens konsekvenser och den politik som förts därefter, till exempel frysning och nedskärning av sociala program och förmåner.

W. Programmet Bostad först är en integrerad strategi för att bekämpa hemlöshet, genom att kombinera stödboende med sociala tjänster och integration på arbetsmarknaden för hemlösa. Om medlemsstaterna antar programmets principer kan detta leda till avsevärt minskad hemlöshet.

X. I den 19:e principen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter tar man upp frågan om bostadsstöd och hemlöshet. Kommissionen har meddelat att den kommer att lägga fram en handlingsplan för att genomföra den senast i februari 2021. Hemlöshet är en kränkning av rätten till lämplig bostad och flera andra mänskliga rättigheter, bland vilka märks rätten till rätten till icke-diskriminering, hälsa, vatten och sanitet, personlig säkerhet samt frihet från omänsklig och förnedrande behandling ([34]), och således i grund och botten oförenlig med EU:s mål för sociala framsteg och dess sociala modell. Hemlösa och personer som bor i informella bostäder blir ofta brottsbelagda, trakasserade, stigmatiserade, socialt utestängda och diskriminerade på grund av sin boendestatus. De nekas också ofta tillgång till sanitetsanläggningar, samlas upp och fördrivs från samhällen samt utsätts för extrema former av våld. Hemlösa har en betydligt kortare förväntad livslängd än befolkningen överlag.

Y. Definitionen av hemlöshet bör inbegripa såväl den materiella aspekten (avsaknad av en minimalt lämplig bostad), som den sociala aspekten (en trygg plats för att bilda familj eller skapa sociala relationer, delta i samhällslivet och leva ett människovärdigt liv) ([35]). Covid-19-krisen har visat att kampen mot hemlöshet är en fråga om folkhälsa, och att det går att hitta lösningar, exempelvis genom att ställa tillfälliga bostäder till förfogande och tillfälligt inställa alla tvångsavhysningar, som man gjort i flera medlemsstater.

Z. Hemlösheten ökar i minst 24 medlemsstater. Varje natt måste 700 000 hemlösa i EU sova i härbärgen eller på gatan, vilket innebär en ökning på 70 % under de senaste tio åren.

([34]) Slutrapport från FN:s särskilde rapportör om lämpligt boende, s. 3.

([35]) Rapport från FN:s särskilde rapportör om lämpligt boende som en beståndsdel i rätten till rimlig levnadsstandard, och om rätten till icke-diskriminering i detta sammanhang A/HRC/31/54.

AA. Det fattas subventionerat boende med rimligt prissatta och tillgängliga bostäder. 9,6 % av befolkningen i EU-27 bor i hushåll som lägger ut 40 % eller mer av sin ekvivalerade disponibla inkomst på bostäder ([36]). Boendekostnaderna är en tyngre börda för personer med funktionsnedsättning, i och med att i EU är andelen personer med alltför höga boendekostnader 12,5 % för personer med funktionsnedsättning, jämfört med 9,9 % för personer utan funktionsnedsättning.

AB. Frågan om rimligt prissatta bostäder måste betraktas som en helhet, i förhållande till inkomstmönster och utveckling, samt till fördelningsmässig rättvisa och alltför stora ökningar av boendekostnader, och har en tydlig jämställdhetsdimension. Misslyckanden på bostadsmarknaden äventyrar den sociala sammanhållningen i Europa, ökar hemlösheten och fattigdomen, och påverkar förtroendet för demokratin. För att hantera alla dessa utmaningar måste nationella och lokala myndigheter kunna anta en tillfredsställande bostadspolitik, bland annat med statliga stödåtgärder, för att skapa förutsättningar och stöd för investeringar i subventionerat och rimligt prissatt boende.

AC. Nivån av offentliga investeringar i utgifter med koppling till subventionerat boende i Europa varierar bland länderna, emedan vissa länder fäster större vikt vid stöd för subventionerat boende. Behovet av subventionerat boende har dock ökat sedan finanskrisen 2008, eftersom boendet utgör en större ekonomisk belastning för låginkomsttagare. Länder som tillämpar en generell modell för subventionerat boende brukar ha stora hyresbostadssektorer, som alla har det övergripande målet att främja social blandning för att förhindra segregering som bygger på socioekonomiska faktorer ([37]).

AD. 2018 steg bostadspriserna i nästan varje medlemsstat jämfört med 2015. Under de tre senaste åren har bostadspriserna i EU stigit med i genomsnitt 5 %.

AE. De offentliga investeringarna i subventionerat boende har sjunkit under de senaste åren. Offentliga utgifter (överföringar och kapital) för subventionerat boende utgör endast 0,66 % av EU:s BNP, vilket är lågt i förhållande till de nivåer som rått under senare tid, och med en nedåtgående trend.

AF. EU:s bostadsbestånd växer avsevärt, men bostadsbristen fortsätter ändå att vara ett betydande problem.

AG. I EU har 10,3 % av befolkningen alltför höga boendekostnader.

AH. Dåliga boendeförhållanden och hemlöshet skadar inte bara människors fysiska och mentala hälsa, välbefinnande och livskvalitet, utan också deras möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och ta del av andra ekonomiska och sociala tjänster.

AI. Fritidsanläggningar, kulturcentrum, parker och grönområden är också bra för boendetrivseln. Investeringar i subventionerat boende bör också stödja utbyggnaden av fysisk samhällsbaserad infrastruktur (kulturcentrum, idrottsanläggningar osv.) och stöd för närmiljöprogram, för att ytterligare förbättra invånarnas livskvalitet.

AJ. Världshälsoorganisationen har identifierat boende som en nyckelfaktor för åtgärder mot hälsorelaterad ojämlikhet ([38]). 2,1 % av EU-medborgarna saknar badrum, dusch eller toalett inomhus i sina bostäder. De flesta av dem bor i fem medlemsstater, nämligen Rumänien (27,7 %), Bulgarien (15,3 %), Litauen (10,6 %), Lettland (9,9 %) och Estland (5,3 %) ([39]). Bristen på investeringar i sanitet och andra grundläggande samhällstjänster har särskilt drabbat landsbygden. Europeiska unionen bör säkerställa en hög hälsoskyddsnivå för människor när den utformar och genomför sin politik och sina åtgärder.

([36]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics&oldid=497245#Housing_affordability.
([37]) Europarådets utvecklingsbank: *Housing inequality in Europe*, 2017, s. 34.
([38]) https://www.who.int/social_determinants/Guidance_on_pro_equity_linkages/en/
([39]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191119-1.

AK. Enligt kommissionen brukar barnfamiljer löpa större risk att hamna i bostäder med allvarliga brister, och andelen trångbodda barn var större bland de fattiga än bland befolkningen i allmänhet. Bristande tillgång till subventionerat boende är ett hinder för låginkomsttagarbarn och har sin orsak i det otillräckliga utbudet av subventionerat boende, med därav följande långa bostadsköer. Ordentligt eldade bostäder med säkert vatten och sanitet, och bostäder i allmänhet, är avgörande för barns hälsa, välbefinnande, tillväxt och utveckling. Lämpligt boende främjar också barns inlärning och studier ([40]).

AL. Energifattigdomen är ett ständigt gissel för miljoner unionsinvånare. Covid-19 fördjupar krisen, i och med att isoleringen leder till kraftigt ökande energikonsumtion och högre räkningar. Till följd av covid-19 har många dessutom blivit arbetslösa eller förlorat en del av sina inkomster, trots de ekonomiska stödåtgärder och system för korttidsarbete som införts av flertalet medlemsstater och fått EU-stöd. Bostadsbidrag och hyressubventioner är ofta inte tillräckliga för att täcka de faktiska boendekostnaderna, och vissa länder har mycket stränga kriterier som hindrar utsatta grupper att få bostadsbidrag.

AM. Samhällen åldras och genomgår demografiska förändringar. Bostäder måste förändras över tid i linje med ändrade livsstilar eller familjesituationer. Bland hindren för boendet märks bristande tillgänglighet, ensamhet, farhågor för säkerheten och underhållskostnader.

AN. Bostäder bör vara trygga, bekväma och enkla att underhålla, och allt detta är särskilt viktigt för äldre människor.

AO. Bostadsbeståndets energieffektivitet har direkt inverkan på energifattigdom och underhållskostnader. Gas- och energimarknaden är en av världens mest lönsamma sektorer, men nästan 7 % av hushållen i EU kan inte betala sina hushållsräkningar ([41]). Låginkomsthushållen betalar också mer för energi. Renoveringsvågen kan bli mycket viktig för energisparandet, då den får kostnaderna och energiförbrukningen att minska, och således bidrar till minskad energifattigdom och till att alla får ökad boendekomfort, bättre hygienförhållanden och ett bättre boende.

AP. Minskningen av koldioxidutsläppen i EU:s ekonomi fram till 2050 är ett gemensamt mål i kampen mot klimatförändringarna, som har en av sina huvudorsaker i den energi som används för uppvärmning och kylning av byggnader. Europeiska unionen har, genom den europeiska gröna given, satt upp ett eget mål om att göra byggnader mer energieffektiva.

AQ. I mer än hälften av EU:s medlemsstater finns nu mer än 500 bostäder per 1 000 invånare. Denna siffra är högst i turistländerna, där semesterbostäder som byggts för att användas under högsäsonger på attraktiva turistorter inte bidrar till att tillgodose bostadsbehoven i samhället som helhet ([42]).

AR. Flyktingar, asylsökande, migranter (särskilt papperslösa sådana), internt fördrivna personer, statslösa personer, personer med funktionsnedsättning, barn och unga, urfolk, kvinnor, hbtqi-personer, äldre personer samt medlemmar av rasminoriteter, etniska och religiösa minoriteter, är oproportionerligt representerade bland de hemlösa och de personer som har en informell bostad eller dåliga boendeförhållanden, och hänvisas ofta till de mest marginella och otrygga områdena. Personer av ovannämnda slag upplever ofta också intersektionell diskriminering till följd av sin bostadsstatus. Vid utformningen och genomförandet av sin politik och verksamhet söker Europeiska unionen bekämpa all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

AS. Den 12 november 2020 antog kommissionen sin första jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer.

([40]) *Feasibility study for a Child Guarantee: Target Group Discussion Paper on Children living in Precarious Family Situations*.
([41]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200120-1.
([42]) https://www.oecd.org/els/family/HM1-1-Housing-stock-and-construction.pdf.

AT. Europarådets ministerkommitté rekommenderade i CM/Rec(2010)5 medlemsstaterna att vidta åtgärder för att säkerställa att alla människor likvärdigt kan åtnjuta faktisk tillgång till lämpligt boende, utan diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Likaså rekommenderade kommittén att lämplig uppmärksamhet bör ägnas åt de risker för att råka ut för hemlöshet som hbtqi-personer upplever, däribland unga människor och barn som kan vara särskilt sårbara för social utestängning, också från sina egna familjer.

AU. Kommissionens studie om erkännande av juridisk könstillhörighet i EU belyser diskriminering mot transpersoner och könsnormbrytare i fråga om tillträde till bostadsmarknaden, bland annat att de förlorar sina bostäder på grund av att vissa processer i EU för erkännande av juridisk könstillhörighet kräver skilsmässa. En transperson som kan få sitt juridiska kön erkänt har lättare att hitta bostad i sådana fall där det krävs överensstämmelse mellan id-handlingar och könsuttryck.

AV. Kommissionen har bra många befogenheter med anknytning till bostadsmarknaden, bland annat banktillsyn, penningpolitik, lån, hypotekslån, också i form av regler om anstånd och skuldregleringsförfaranden, kapacitet att ingripa i händelse av finansbubblor, offentliga kostnader för social finansiering för boende samt nödlidande lån. Enligt protokoll 26 till EUF-fördraget bör utförandet av uppgifter inom tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, såsom tillhandahållandet av subventionerat boende till överkomligt pris, bygga på särskilda uppdrag som tilldelats på det nationella, regionala eller lokala planet och som speglar behoven och ett proportionerligt stöd för boende och samhällen.

AW. Bostads- och markspekulation spelar en framträdande roll för bostadsprisernas ständiga ökning. En kraftig och kontinuerlig ökning av bostadspriser och marknadshyror märks särskilt i städer och stadsområden eller förortsområden.

AX. Tvångsavhysningar definieras som permanent eller tillfälligt avlägsnande av enskilda personer, familjer och/eller grupper, mot deras vilja, från de bostäder och/eller den mark som de utnyttjar, utan tillhandahållande av, och tillgång till, lämpliga former av rättsligt skydd eller annat skydd som är förenligt med internationell människorättslagstiftning. Tvångsavhysningar erkänns sedan länge som en grov överträdelse av de mänskliga rättigheterna.

Att nå fram till lämpliga, energieffektiva och sunda bostäder

1. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa att rätten till lämpligt boende erkänns och kan verkställas som en grundläggande mänsklig rättighet genom tillämpliga lagstiftningsbestämmelser på EU-nivå och på nationell nivå. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa tillgång till anständiga bostäder, också med rent dricksvatten av god kvalitet och lämpliga och likvärdiga sanitära och hygieniska förhållanden, med anslutning till avlopps- och vattennät samt god kvalitet på inomhusmiljön, och med tillgång för alla till rimligt prissatt, tillförlitlig och hållbar energi, och således bidra till att utrota fattigdomen i alla dess former, skydda de mänskliga rättigheterna för dem som bor i missgynnade hushåll och stödja de mest utsatta grupperna för att skydda deras hälsa och välbefinnande.

2. Europaparlamentet bekräftar sitt upprop om en EU-omfattande åtgärd om att ingen ska få värmen avstängd under vintern och uppmanar till att ett vinteruppehåll ska införas på europeisk nivå. Parlamentet fördömer att man kringgår förbudet mot värmeavstängning vintertid genom att inte koppla på värmen under hösten, så att förbudet blir verkningslöst. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att elleverantörer antar skyddssystem för att garantera energiförsörjning i hemmet för de mest behövande, eftersom tillgång till grundläggande allmännyttiga tjänster, såsom vatten, elektricitet och sanitet, är viktig för att uppnå målen för hållbar utveckling.

3. Europaparlamentet kräver att det på EU-nivå införs obligatoriska minimikrav som ska inrättas för sunda bostäder, bland annat för luftkvaliteten inomhus, vilka åtminstone bör anpassas efter WHO:s riktlinjer. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att följa och genomdriva efterlevnaden av de grundläggande reglerna för offentlig renhållning och offentlig hälso- och sjukvård samt Världshälsoorganisationens (WHO) normer om lämpliga och sunda bostäder samt lämplig rumstemperatur och dela med sig av bästa praxis och överväganden som gjorts på nationell nivå.

4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att prioritera utsläppsminskningar och energieffektivitet med hjälp av bostadsrenoveringar. Parlamentet uttalar sitt stöd till att renoveringsvågens tyngdpunkt förlagts till att åtgärda energifattigdomen och de sämsta bostäderna, i linje med målen och principerna i den europeiska gröna given, för att säkerställa en socialt rättvis övergång till en klimatneutral ekonomi där ingen lämnas utanför. Parlamentet yrkar på

att särskild uppmärksamhet ägnas åt subventionerat boende, enfamiljsbostäder och ägarbebodda flerfamiljshus, samt åt åtgärder mot dålig bostadsstandard och bostadstillgång. Parlamentet betonar därför att både hyresgäster och egnahemsägare bör få fullständig information om renoveringsprojekt och få medverka i dem, och inte bör få vidkännas högre totala kostnader till följd av dem.

5. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att ordna med energisparkampanjer. Parlamentet understryker den roll som harmoniserade minimistandarder för energiprestanda spelar för att stimulera omfånget och graden av renoveringar av de byggnader som har sämst prestanda, och välkomnar planen på att i samband med renoveringsvågen införa obligatoriska minimistandarder för befintliga byggnaders energiprestanda vid den kommande översynen av direktiven om energieffektivitet respektive om byggnaders energiprestanda.

6. Europaparlamentet välkomnar att kommissionen inom renoveringsvågen stöder finansieringen av lösningar för låginkomsthushåll. Parlamentet välkomnar modellen för neutralitet mellan boendekostnader (inklusive hyror, energikostnader, driftskostnader och lokala skatter) eftersom den kombinerar sociala mål och klimatmål och förhindrar att avhysningar sker på grund av att byggnader behöver omfattande renoveringar, så det säkerställs att hyreshöjningar till fullo uppvägs av energibesparingar. Parlamentet insisterar på att hyresgäster måste skyddas mot avhysning under bostadsrenoveringar.

7. Europaparlamentet konstaterar att information och ekonomiska incitament kommer att spela en nyckelroll för stimulans till renoveringar, framför allt i flerfamiljshus. Parlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och finansieringsinstitutionerna att se till att det finns åtskilliga källor till finansiering av renoveringar att välja mellan och att de finns tillgängliga för alla, oavsett ägandeform, också i situationer där det inte finns några bostadsrättsföreningar eller bostadsaktiebolag.

8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inom den fleråriga budgetramen och Next Generation EU prioritera renoveringsvägen så att utsatta människor ställs i centrum för återhämtningsstrategier och säkerställa att alla på likvärdiga villkor kan ta del av renoveringsprojekt, eftersom investeringar inom detta område kan fungera som ett konjunkturutjämnande ingrepp, med avsevärd potential för sysselsättningsskapande. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att prioritera renoveringar i sina återhämtnings- och resiliensplaner, såsom bidrag till att 3 % av Europas byggbestånd ska totalrenoveras varje år. Parlamentet yrkar också på att särskild uppmärksamhet ägnas byggnader som löper stor risk att drabbas av jordbävningar i Europas jordbävningsområden.

9. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att stödja den cirkulära ekonomin inom byggsektorn och att tillämpa cirkulära principer på byggnads- och produktnivå, med obligatoriska gröna kriterier. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att, vid överväganden mellan olika alternativ för renovering, gynna byggvaror av koldioxidsnåla, miljömässigt hållbara och giftfria material som också är lätta att reparera och återanvända, och främja en snabb omställning till förnybara energikällor för uppvärmning och kylning. Parlamentet framhåller att miljövänligare bostäder som konstrueras med mer miljömässigt hållbara och slitstarka material, kommer att föra med sig stora fördelar, både för samhället och den enskilde. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att införa grönt subventionerat boende i sina planer för bostadsinvesteringar.

10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att reglerna för offentlig upphandling ger utrymme för innovationer och långsiktiga partnerskap för renovering i sektorn för subventionerat boende, såsom det tillvägagångssätt med smarta boendemiljöer som föreslagits som en del av initiativet för överkomliga bostäder inom renoveringsvågen.

11. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja program och incitament för familjer att bo nära varandra, att stärka banden mellan generationerna och att göra det möjligt för äldre personer, som tvingas lämna sina hem av ekonomiska eller hälsorelaterade skäl, att hitta ett nytt boende som tillgodoser deras behov utan att de behöver lämna de gemenskaper de var en del av under så många år.

Att bekämpa hemlöshet och diskriminering

12. Europaparlamentet uppmanar till ett mål på EU-nivå om att hemlösheten ska bort senast 2030. Parlamentet uppmanar kommissionen till effektivare insatser för att stödja medlemsstaterna i deras arbete med att minska hemlösheten och få bort den, inom ramen för en handlingsplan för den europeiska sociala pelaren.

13. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå en EU-ram för nationella strategier mot hemlöshet, och uppmanar dessutom medlemsstaterna att anta principen om ”Bostad först” och att prioritera att de hemlösa får fasta bostäder, också genom proaktiva och reaktiva åtgärder som en del av sina nationella strategier mot hemlöshet, utgående från systematiska samråd med icke-statliga organisationer som arbetar med hemlöshet, fattigdom och diskriminering.

14. Europaparlamentet anser att kommissionen ytterligare bör undersöka genomförandet av befintliga framgångsrika modeller, såsom Bostad först, genom lämpliga finansieringsinstrument såsom Europeiska socialfonden+ och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

15. Europaparlamentet betonar behovet av interministeriellt och mellanstatligt samarbete vid utarbetandet och genomförandet av dessa strategier samt behovet av viktiga berörda parters deltagande, och uppmuntrar till utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna.

16. Europaparlamentet betonar vikten av att det samlas in tillförlitliga data om hemlöshet, också bland ungdomar, med medverkan av relevanta icke-statliga organisationer och myndigheter som är verksamma inom tillhandahållandet av tjänster för personer som riskerar hemlöshet eller är hemlösa. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att anta en gemensam ramdefinition och enhetliga indikatorer för hemlöshet i EU, vilket skulle möjliggöra en gemensam förståelse, en systematisk jämförelse och en bedömning av hemlöshetens omfattning i alla EU-medlemsländer, liksom systematisk bevakning av hemlöshetssiffrorna på EU-nivå genom institutioner såsom Eurostat. Parlamentet yrkar på användning av befintliga verktyg, såsom den europeiska typologin för hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

17. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att vidta åtgärder och genomföra program för ungdomar som fyller 18 år och riskerar bli hemlösa. Parlamentet uppmanar kommissionen att ekonomiskt stödja ungdomar att flytta hemifrån, genom att förbättra tillgången till information om medel för rimligt prissatt boende och säkerställa att den reviderade ungdomsgarantin bidrar till att åtgärda hemlösheten bland unga som ökar i många EU-länder.

18. Europaparlamentet välkomnar att hemlösa hbtqi-personer, särskilt unga sådana, uppmärksammats i jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer. Parlamentet uppmanar kommissionen att skapa verktyg för förbättrad datainsamling, att främja forskning i hela EU och att underlätta utbytet av metoder mellan medlemsstaterna för att hantera problemet med hemlösa hbtqi-personer.

19. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning från den 16 januari 2014 om att omedelbart upphöra med att kriminalisera hemlösa och att ändra diskrimineringen som förhindrar hemlösa från att få sociala tjänster och tak över huvudet.

20. Europaparlamentet uppmanar Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter att utöka övervakningen av hatbrott och incidenter som motiveras av fattigdomsfobi. Parlamentet betonar att det inte är något brott vara fattig och hemlös. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att i sin offentliga politik inrätta mekanismer för att garantera hemlösas säkerhet, och att införa fattigdomsfobi som ett motiv för hatbrott i sina riktlinjer för den allmänna säkerheten. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att förbjuda och åtgärda diskriminering på grund av hemlöshet eller annan boendestatus och upphäva alla lagar och åtgärder som kriminaliserar eller straffar hemlösa eller beteenden som förknippas med att vara hemlös, såsom att sova eller äta på allmän plats, liksom att förbjuda att hemlösa tvingas bort från offentliga platser, om de inte erbjuds ett säkert boendealternativ, samt att de får sina personliga ägodelar förstörda.

21. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att undantagsåtgärderna till förebyggande av hemlöshet och skydd för hemlösa under covid-19-krisen, särskilt genom moratorier för tvångsavhysning och avstängning av energiförsörjningen, samt tillhandahållande av tillfällig bostad, får fortgå så länge det behövs och uppföljs med adekvata och stadigvarande lösningar. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att stödja och främja de icke-statliga organisationer och välgörenhetsorganisationer som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster och sociala tjänster för hemlösa, och hjälper dem att skydda sig mot covid-19.

22. Europaparlamentet erkänner att det finns vissa nödlägen då de behövande bör få nödbostäder såsom tillfälliga härbärgen, exempelvis när människor har det svårt ur administrativ synvinkel eller fallit offer för våld i nära relationer. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att ingen ska behöva bli uteliggare för att det saknas skäliga boendealternativ. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att samarbeta för att alla som behöver det ovillkorligen ska få bo i nödbostäder av lämplig kvalitet om de lider bostadsnöd. Parlamentet betonar dock att detta endast bör vara tillfälligt och inte är ett alternativ till strukturella lösningar såsom förebyggande åtgärder och tillhandahållande av lämpliga bostäder och socialt stöd som svar på hemlöshet.

23. Europaparlamentet påminner om att kvinnor är särskilt utsatta i bostadskrisen. Parlamentet understryker att fattigdomen drabbar kvinnor hårdare, vilket delvis beror på lönegapet och pensionsklyftan mellan kvinnor och män och på att kvinnor oftare arbetar deltid. Parlamentet betonar att kvinnors hemlöshet ofta är mindre synlig och behöver hanteras på ett särskilt sätt. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att utveckla ett genusperspektiv i sina strategier mot hemlöshet, för att stödja kvinnor som är hemlösa, som i många fall bär på komplexa trauman och står inför

återtraumatisering, t.ex. till följd av våld i nära relationer och övergrepp, separation från sina barn, stigmatisering samt avsaknad av säkra och trygga utrymmen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ta fram ett genusperspektiv i sin bostadspolitik, särskilt genom att ge stöd åt kvinnor som ställs inför specifika situationer som ensamföräldraskap.

24. Europaparlamentet påminner om att social distansering och karantäner på grund av covid-19 fått dramatiska effekter på antalet fall av våld mot kvinnor, också i form av att det blivit vanligare med våld i nära relationer och övergrepp mot barn. Parlamentet påminner om att kvinnors ekonomiska oberoende visat sig vara ett centralt verktyg för att komma till rätta med könsrelaterat våld. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att ekonomiskt stödja kvinnor som utsatts för könsrelaterat våld och flyttar ut för att bo själva, och att förbättra tillgången till information om ekonomiskt understöd för rimligt prissatt boende som ett sätt att förbättra deras ekonomiska oberoende och levnadsstandard.

25. Europaparlamentet yrkar på en övergripande och integrerad strategi mot fattigdom, där det ska finnas fastställda mål för fattigdomsminskning, också bland barn. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa barns rätt till lämpligt boende, inklusive med hjälp av stöd för detta ändamål till föräldrar som har svårt att behålla eller få tag på en bostad för att de ska kunna stanna kvar med sina barn, och att fästa särskild uppmärksamhet vid unga vuxna som lämnar institutioner för barnomsorg. Parlamentet uppmanar kommissionen att senast 2021 lägga fram en europeisk barngaranti, med en anslagen budget på 20 miljarder euro, varvid genomförandet av den ska säkerställa att alla barn i EU bland annat kan bo i en anständig bostad.

26. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa likvärdig tillgång till anständig bostad för alla, att bekämpa rasism och antiziganism, och att garantera att det inte förekommer någon diskriminering på några som helst av de grunder som anförs i artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa att både stadgan och direktivet om likabehandling oavsett ras tillämpas, liksom EU:s ramverk för genomförandet av nationella strategier för integrering av romer samt FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet kräver att de ska ägna särskild uppmärksamhet åt intersektionell diskriminering. Parlamentet uppmanar rådet att snabbt anta det övergripande antidiskrimineringsdirektivet. Parlamentet uppmanar kommissionen att effektivt utvärdera medlemsstaters politiska engagemang och inleda överträdelseförfaranden mot medlemsstater som inte genomför EU:s lagstiftning mot antidiskriminering eller som brottsbelägger hemlösa.

27. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att definiera och genomföra politik mot slumvärdar och hyreshajar, samt utbyta god praxis om denna politik mellan medlemsstater.

28. Europaparlamentet konstaterar med djup oro att romernas förhållanden fortfar att vara ytterst bekymmersamma. Många av dem bor ofta i segregerade bosättningar som präglas av undermåliga bostadsförhållanden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att motarbeta områdessegregering och engagera romska stödmottagare i utformningen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av alla faser av bostadsprojekt, för att effektivt säkerställa att de får information om hur de kan anlita det ekonomiska stöd som finns att få, samt mekanismer och politiska strategier mot diskriminering för att förhindra tvångsavhysningar samt tillhandahålla tillräckliga och lämpliga lägerplatser för romer som inte är bofasta. Parlamentet framhåller det akuta behovet av upplysningskampanjer och kampanjer för ökat allmänt medvetande och av offentliga investeringar för detta ändamål, vilka blivit ännu nödvändigare till följd bland annat av farorna till följd av covid-19-pandemin. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att använda den planerade Fonden för en rättvis omställning till det den är avsedd för, nämligen att förbättra situationen i fråga om hälso- och sjukvård, bostäder och sysselsättning, så att ingen lämnas utanför, inte heller romer.

29. Europaparlamentet varnar för att ett antal kriterier måste uppfyllas för att en avhysning ska vara förenlig med internationell människorättslagstiftning, bland annat meningsfulla kontakter med de berörda personerna, undersökning av alla tänkbara alternativ, omplacering till lämpligt boende enligt överenskommelse med de berörda hushållen, så att ingen blir hemlös, tillgång till rättslig prövning för att säkerställa rättvisa förfaranden samt överensstämmelse med alla mänskliga rättigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att, i de fall där dessa kriterier inte uppfylls, säkerställa att det bedöms att avhysningarna skett med tvång och utgör en kränkning av rätten till bostad. Parlamentet yrkar på att tvångsavhysningar, så som de definieras i internationell människorättslagstiftning, blir förbjudna under alla omständigheter.

30. Europaparlamentet konstaterar med djup oro att personer med funktionsnedsättning i bostadssammanhang ofta ställs inför många komplexa utmaningar och på olika sätt fråntas sina rättigheter, t.ex. att de inte får leva på lika villkor i samhället, inte får tillgång till samhällsbaserade tjänster som är nödvändiga för att trygga övergången från institutionsvård till ett liv i samhället, att de ofta tvingas bo på segregerade institutioner, att de är fattiga och inte kan komma i fråga för bostadsprogram, och att det finns hinder för tillgängligheten osv. Parlamentet påminner kommissionen och

medlemsstaterna om vad som åligger dem enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet efterlyser en snabb avinstitutionalisering i hela Europa, och användning av tillgängliga EU-medel och nationella medel för att skapa tillgängliga, icke-segregerade bostäder och tillhandahålla nödvändiga samhällsbaserade tjänster för personer med funktionsnedsättning i syfte att skydda deras rätt till ett självständigt liv i samhället, med lika möjligheter att delta i samhället.

31. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att inga medel från EU eller från medlemsstaterna används för bostadsprojekt som leder till segregering eller social utestängning. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att alltid beakta bostadskvalitet såsom en fråga om stadsutveckling, arkitektur och funktionalitet, för att alla ska få det bättre. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att främja program och incitament som utvecklar och stärker banden mellan generationerna och gör det möjligt för människor, särskilt äldre personer, som tvingas lämna sina hem av ekonomiska eller hälsorelaterade skäl, att hitta ett nytt boende som tillgodoser deras behov utan att de behöver lämna sin invanda boendemiljö.

32. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att i den planerade renoveringsvågen för offentliga och privata byggnader infoga en allmän skyldighet att uppfylla tillgänglighetskriterier, och använda dess potential för att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning och äldre personer samt för personer med nedsatt motorisk och sensorisk kapacitet, för att öka boendekomforten och ”framtidssäkra” bostäderna med tanke på de ökande demografiska förändringarna.

Ett integrerat tillvägagångssätt på EU-nivå med avseende på subventionerat, allmännyttigt och rimligt prissatt boende

33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att göra bostäder till en av hörnstenarna i handlingsplanen för den europeiska sociala pelaren. Parlamentet erinrar om att EU:s politik, finansieringsprogram och finansieringsinstrument starkt påverkar bostadsmarknaderna, bostadsbeståndets kvalitet och invånarnas liv. Parlamentet uppmanar kommissionen att skyndsamt utveckla en integrerad strategi på EU-nivå för subventionerat, allmännyttigt, icke-segregerat och rimligt prissatt boende, som skapar ett stödjande ramverk för nationella, regionala och lokala myndigheter för att alla ska få trygga, sunda, tillgängliga och rimligt prissatta bostäder av god kvalitet. Parlamentet uppmanar kommissionen att, som ett led i denna strategi, förbättra sina åtgärder för att engagera de styrande på alla nivåer i att till fullo och konsekvent genomföra rätten till anständigt boende för alla.

34. Europaparlamentet välkomnar att frågan om rimligt prissatta bostäder tagits med i den europeiska planeringsterminen. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att se till att alla landsspecifika rekommendationer ger ett positivt bidrag till ett fullständigt och konsekvent genomförande av principerna i den europeiska sociala pelaren, samt till uppnåendet av Förenta nationernas mål för hållbar utveckling och EU:s klimatmål i enlighet med definitionerna i den gröna given. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att genomföra de landsspecifika rekommendationerna om rimligt prissatta bostäder. Parlamentet anger att nationella planer för rimligt prissatta bostäder bör inkluderas i de nationella reformprogrammen, och yrkar på att kommissionen och medlemsstaterna ska inrätta särskilda strategier för att hantera hinder för rätten till bostad, såsom diskriminering, spekulation, låneocker, markrofferi, konflikter, tvångsavhysningar och miljöförsämring samt sårbarhet för katastrofer.

35. Europaparlamentet betonar behovet av att finjustera indikatorn för bostadsprisindex. Parlamentet anser att en bostad är rimligt prissatt om den som bor där, efter att ha betalt sina bostadskostnader, har kvar tillräckligt med pengar så det åtminstone räcker till andra utgifter som är nödvändiga för ett människovärdigt liv. Parlamentet betonar behovet av att utveckla en utförlig definition av rimligt prissatta bostäder på EU-nivå, som beaktar ett brett spektrum av indikatorer såsom tvångsavhysning och grad av fattigdom. Parlamentet påpekar att det aktuella referensvärdet för alltför höga boendekostnader, det vill säga 40 % av ett hushålls disponibla inkomst, inte ger en tillräckligt bra bild av hur många hushåll som belastas av alltför höga boendekostnader. Parlamentet yrkar på en översyn av referensvärdet och uppmanar Eurostat att ta fram en bredare uppsättning data om hushållens boendekostnader, som ska löpa från 25 % till 40 % av hushållens disponibla inkomst, med intervall på 5 %.

36. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att ta fram mer exakta, kvalitativt högtstående och jämförbara uppgifter om bostadsmarknaderna, och övervaka huruvida bostäder runt om i EU är rimligt prissatta, också på lokal och nationell nivå, via Eurostat (EU:s statistik över inkomst- och levnadsvillkor (EU-Silc)) och den europeiska observationsgruppen för energifattigdom, och ta hänsyn till fragmenteringen av nationella bostadsmarknader samt skillnader mellan medlemsstater.

37. Europaparlamentet uppmanar rådet och medlemsstaterna att återinrätta bostadsministrarnas informella möten, att också låta parlamentet medverka vid dem, öppna dem för berörda parter samt att lägga fram ett reviderat format av kontaktpunkterna för bostadsfrågor, för att vi säkert ska få en mekanism för informationsutbyte mellan medlemsstaterna och en plattform för utbyte av bästa praxis för hur man ska gå till väga för att åtgärda hemlösheten och erbjuda anständiga och rimligt prissatta bostäder.

38. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att samarbeta om finansiering av sociala investeringar för att lösa bostadsproblem, med arbetsmarknadens parter, det civila samhället och den privata sektorn, av vilka många spelar, och kan spela, en central roll i att utveckla och upprätthålla lämpliga bostadslösningar för personer i utsatta situationer.

39. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att investera mer i tillgängliga ålderdomshem, med omsorgstjänster av god kvalitet, som är tillgängliga för en bredare grupp av äldre.

Att säkerställa boendetrygghet och inkluderande bostadsmarknader

40. Europaparlamentet påpekar att 25,1 % av hyresgästerna i EU betalar marknadshyror som uppgår till mer än 40 % av deras inkomster och att hyrorna i snitt bara stiger ([43]). Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och de regionala och lokala myndigheterna att införa rättsföreskrifter, däribland tydlig hyresreglering, för att skydda hyresgästers och egnahemsägares rättigheter och förbättra säkerheten för både ägare och hyresgäster och förhindra tvångsavhysningar, också efter renoveringsåtgärder och även av personer som bor i en bostad som staten avhänt sig som ett led i återställande av egendom till tidigare ägare. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och de regionala och lokala myndigheterna att säkerställa insyn i hyressättningen och stöd till organisationer som arbetar med att skydda hyresgäster och egnahemsägare, samt inrättande av tvistlösningsförfaranden med låg tröskel.

41. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att föra en bostadspolitik utgående från principen om neutralitet mellan dels ägarboende, dels hyresboende i privatägda respektive i allmännyttiga bostäder. Parlamentet uppmanar kommissionen att respektera denna princip i den europeiska planeringsterminen. Parlamentet anser att rätten till bostad inte bör definieras snävt som tillgång till subventionerat boende, utan i ett bredare perspektiv, som rätten att få bo i en bostad där det råder hemfrid, trygghet och människovärdiga förhållanden. Parlamentet framhåller vikten av att upprätta transparenta kriterier för berättigandet till subventionerat och allmännyttigt boende för att säkerställa likvärdig tillgång till bostad. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att inrätta nationella strategier för att förhindra social segregering, genom en bredare geografisk fördelning av subventionerat boende, som är tillgängligt för alla medborgare oavsett status, kön, religion eller etniskt ursprung. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att underlätta bostadsanskaffningen och arbeta för ökad mångfald i bostadsområdena genom att låta ungdomar, låg- och medelinkomstfamiljer och personer från socialt och ekonomiskt missgynnade grupper få bättre lånemöjligheter och komma i fråga för hyresavtal med option att köpa. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna till samarbete med banksektorn för att dessa grupper ska kunna få statsgaranterade lån med rimliga lånevillkor, varvid spekulationsbubblor och överskuldsättning bör förhindras.

42. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att mer aktivt korrigera ojämlikheter på bostadsmarknaden, inbegripet genom att tillhandahålla heltäckande information om bostadsmarknadernas funktion, antalet bostadsaffärer och deras geografiska fördelning, prisutvecklingen inom specifika marknadssegment, och potentialen för utveckling i andra specifika segment.

43. Europaparlamentet betonar att lämpliga strategier och åtgärder som stöder ett tillräckligt utbud av bostäder är avgörande för att balansera upp och förbättra den ekonomiska bostadsutvecklingen för att gynna hela samhället och säkerställa en rimligt prissatt och trivsam boendemiljö för alla. Parlamentet anser att de åtgärder som vidtas måste vara genomtänkta, konkreta och inriktade på att förverkliga rätten till bostad inom en rimlig tidsram, och att medlemsstater måste avsätta tillräckliga resurser och prioritera behoven hos missgynnade och marginaliserade personer eller grupper som lever i osäkra bostadsförhållanden. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att med kommissionens stöd säkerställa tillhandahållandet av ett tillräckligt antal lämpliga och rimligt prissatta subventionerade bostäder för att täcka bostadsbehoven för dessa personer och grupper.

44. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utarbeta sin egen politik för bostadsbyggande som kommer att ge den ekonomiska tillväxten en skjuts inom ramen för covid-19-pandemin.

45. Europaparlamentet konstaterar med oro den ökande finansialiseringen av bostadsmarknaden, framför allt i storstäder, så att investerare kommer att behandla bostäder som en säljbar tillgång snarare än som en mänsklig rättighet. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma dels vilket bidrag EU:s politik och bestämmelser ger till finansialiseringen av bostadsmarknaden, dels i vad mån de nationella och lokala myndigheterna kan trygga rätten till bostad. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och de lokala myndigheterna att vidta lämpliga åtgärder mot investeringar i spekulationssyfte, att inrätta politik som gynnar långsiktiga investeringar i bostadsmarknaden, och att utarbeta en politik för rumsplanering i städer och på landsbygden till förmån för rimligt prissatta bostäder, socialt blandade miljöer och social sammanhållning.

([43]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en.

46. Europaparlamentet betonar att insyn i fastighetsägande och fastighetsaffärer är väsentligt för att inte bostadsmarknaden ska snedvridas och för att förhindra penningtvätt inom denna sektor. Parlamentet upprepar kommissionens skyldighet enligt penningtvättsdirektivet att rapportera senast den 31 december 2020 om behovet av att harmonisera information om fastighetsägande och om sammanlänkningen av dessa nationella register, för att förhindra spekulation. Parlamentet upprepar därför sin uppmaning från den 26 mars 2019 om att medlemsstaterna bör ha offentligt tillgänglig information om de verkliga huvudmännen för mark och fastigheter.

47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att bättre skydda bolåntagare mot tvångsavhysningar. Parlamentet betonar att de som blivit avhysta bör kunna göra sina rättigheter gällande inför domstol. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stärka de nuvarande bindande uppföranderegelerna för kreditgivare, kreditförvaltare och kreditförvärvare för att undvika vilseledande metoder, trakasserier och kränkningar av konsumenternas rättigheter, åtminstone när det gäller hypotekslån, eller, vid behov, anta nya regler. Parlamentet anser att sådana regler i synnerhet bör specificera kraven för rimliga och genomförbara anståndsåtgärder utöver de åtgärder som föreskrivs i artikel 28 i direktiv 2014/17/EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma om det behövs ett lagstiftningsförslag om en minsta belåningsgrad på marknaden för hypotekslån. Parlamentet uppmanar kommissionen att beakta inverkan på bostadsmarknaden, när den föreslår regler för värdepapperisering.

48. Europaparlamentet påpekar att den starka ökningen av korttidsuthyrning av semesterbostäder dels leder till att bostäder försvinner från marknaden och att priserna stiger, dels blir till skada för boendetrivelsen i städer och på turistorter. Parlamentet uppmanar kommissionen att tolka tjänstedirektivet i enlighet med Europeiska unionens domstols dom i mål C-390/18, där det framhålls att överkomligt prissatta bostäder och brist på hyresbostäder är ”ett tvingande hänsyn till allmänintresset” och där de nationella och regionala myndigheterna således får ett brett spelrum för att fastställa proportionerliga regler för besöksnäringen, bland annat i form av obligatorisk registrering, begränsat tillståndsbeviljande, samhällsplaneringsåtgärder, periodbegränsningar och åtgärder mot turistifiering och för att inte stadskärnorna ska avfolkas och livskvaliteten där försämras, till skada för invånarna. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att i rättsakten om digitala tjänster ta med ett förslag om skyldigheter om informationsutbyte för plattformar på marknaden för korttidsuthyrning av bostäder, i linje med dataskyddsbestämmelserna, eftersom myndigheterna måste kunna säkerställa tillgången till ekonomiskt överkomliga bostäder.

49. Europaparlamentet påminner kommissionen och medlemsstaterna om att underlåtenhet att reglera fastighetsmarknaden och de ekonomiska aktörer som verkar på denna marknad för att säkerställa rimligt prissatta och lämpliga bostäder för alla, skulle innebära att de inte fullgör sina skyldigheter när det gäller rätten till bostad.

50. Europaparlamentet kräver att bostadssektorn ska ingå bland sociala tjänster av allmänt intresse, och inte endast subventionerat boende, eftersom detta är viktigt för att garantera rätten till lämpligt prissatt och anständig bostad för alla.

Att investera i subventionerat, allmännyttigt, rimligt prissatt och energieffektivt boende

51. Europaparlamentet betonar att klyftan för investeringar i rimligt prissatt boende uppgår till 57 miljarder euro per år ([44]). Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att prioritera frågan om att överbrygga klyftan för investeringar i rimligt prissatt boende. Parlamentet uppmanar här till en reform av ramarna för ekonomisk styrning, så att medlemsstaterna kan göra nödvändiga gröna och sociala offentliga investeringar, däribland investeringar med koppling till utveckling och förbättring av subventionerat, allmännyttigt, rimligt prissatt och energieffektivt boende. Parlamentet efterlyser dessutom en harmoniserad redovisning av amorteringsmetoderna i samband med investeringar i rimligt prissatt boende.

52. Europaparlamentet erinrar om att subventionerat boende är en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse och således undantagen från kravet på anmälan av statligt stöd. Parlamentet erinrar om att subventionerat boende är den enda sektorn i beslutet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för vilken kommissionen nämner en målgrupp (missgynnade medborgare eller socialt mindre gynnade grupper), och att detta inte är fallet med andra sociala tjänster. Parlamentet tror detta kan begränsa möjligheten att ställa till förfogande subventionerat och överkomligt prissatt boende för alla. Parlamentet erkänner att det inte finns någon gemensamt fastställd definition av subventionerat boende på EU-nivå. Parlamentet varnar dock för att en snäv definition av subventionerat boende som begränsar det till ”bostäder åt missgynnade medborgare eller socialt utsatta grupper som på grund av bristande betalningsförmåga inte kan skaffa sig en bostad på marknadsvillkor” är restriktiv och hindrar medlemsstaternas förmåga att definiera sina tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och tjänster av allmänt intresse. Parlamentet betonar att tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på området bostäder bör styras av särskilda

([44]) Rapport från högnivågruppen för frågor som rör investeringar i social infrastruktur i EU: *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe* (2018).

krav som fastställs av nationella, regionala eller lokala myndigheter, eftersom dessa kan avgöra vilka bostadsbehov och levnadsvillkor olika grupper har, och dessa behov och villkor kan skilja sig starkt mellan stads- och landsbygdsområden, vartill kommer att dessa myndigheter spelar utslagsgivande roller för ett väl underbyggt beslutsfattande. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att i reglerna för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse anpassa definitionen av målgruppen för subventionerat och allmännyttigt boende, för att nationella, regionala och lokala myndigheter ska kunna ge bostadsstöd till alla grupper vilkas behov av anständiga och rimligt prissatta bostäder inte är lätta att tillgodose på marknadens villkor, och samtidigt se till att de som har det sämst ställt inte går miste om ekonomiska resurser, av omsorg om att frigöra investeringar och säkerställa rimligt prissatta bostäder, neutralitet mellan boendeformer och hållbar stadsutveckling, samt åstadkomma socialt blandade boendemiljöer och förbättra den sociala sammanhållningen.

53. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ytterligare öka investeringarna i EU i subventionerat, energieffektivt, tillräckligt, rimligt prissatt boende och i åtgärder mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Parlamentet efterlyser här investeringar genom Europeiska regionala utvecklingsfonden, Fonden för en rättvis omställning, InvestEU, ESF+, Horisont Europa, Next Generation EU, och särskilt genom faciliteten för återhämtning och resiliens, investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset, och investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset plus. Parlamentet efterlyser större synergier mellan dessa instrument. Parlamentet välkomnar lånen för subventionerat och rimligt prissatt boende genom InvestEU och i den bredare EIB-portföljen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att integrera social utveckling som en prioriterad investering, tillsammans med den gröna och digitala omställningen, i faciliteten för återhämtning och resiliens för att skydda sårbara människor mot de negativa konsekvenserna av den rådande krisen och inkludera planer för sociala framsteg i återhämtnings- och resiliensplanerna, där det beskrivs hur principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter ska genomföras och hur de sociala investeringarna ska inriktas, inbegripet investeringar i subventionerat boende. Parlamentet uppmanar enträget kommissionen att säkerställa att det blir lättare för lokala och regionala leverantörer av subventionerade och allmännyttiga rimligt prissatta bostäder att få tillgång till EU-medel och EIB:s finansiering. Parlamentet uppmanar EIB att försöka att öka den relevanta utlåningen genom riktat tekniskt stöd och närmare samarbete med finansiella mellanhänder och med medlemsstaterna.

54. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att uppmana till utnyttjande av EU-program som stöder återuppbyggnaden av bostäder i syfte att göra bostäder överkomliga.

55. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att se till att alla framtida byggnads- och återställningsprojekt för bostäder siktar på smarta byggnader, där vatten- och energikonsumtionen kan övervakas och göras mer kostnadseffektiv, i enlighet med EU:s klimatmål.

56. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, medlemsstaterna och de regionala och lokala myndigheterna att erkänna, stödja och finansiera lokalt ledda bostadslösningar, bland annat i form av lokalt ledda, demokratiska och kollaborativa bostadslösningar, bland annat lokala markförvaltningsfonder och funktionerande sätt att erbjuda bostad på marknadsvillkor eller subventionerat boende. Parlamentet uppmanar till en hållbar strategi för markanvändningen i städer, till exempel genom att prioritera renovering av bostäder som står tomma snarare än nybyggen av bostäder.

o

o o

57. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.